

وضعیت حال و آینده جامعه پزشکی

افراد جامعه از جمله معیارهای مهم و بالارزشی هستند که برای رسیدن به یک وضعیت بهداشتی درمانی مطلوب می‌باید فراهم باشند. اما سؤال مهم این است که از چه طریق و به کمک چه عواملی میتوان به اهداف فوق دست یافت و در این میان پزشک به عنوان پیشقراول کاروان بهداشتی درمانی چه نقش و جایگاهی دارد؟ این عوامل را میتوان در سه گروه عمده

بیشک یکی از مهمترین شاخص‌های توسعه و پیشرفت در هر جامعه‌ای وضعیت بهداشتی و درمانی آن جامعه می‌باشد. کاهش میزان مرگ و میر نوزادان و شیرخواران و بدنبال آن رشد جسمی و روحی مناسب کودکان، کاهش موارد بیماری بویژه بیماریهای عفونی و واگیر، دسترسی آسان و ارزان به خدمات پزشکی و دارویی برای تمامی اقشار جامعه و بالاخره افزایش میانگین عمر

تقسیم‌بندی کرد:

۱- پزشک و کادر بهداشتی درمانی کافی و کارآزموده.

۲- امکانات بهداشتی درمانی دولتها و وضعیت کلی اقتصادی مردم.

۳- وضعیت فرهنگی و میزان آگاهیهای عمومی مردم در زمینه لزوم رعایت و توجه به مسائل بهداشتی درمانی.

وجود هرکدام از عوامل فوق برای رسیدن به وضعیت مطلوب بهداشتی درمانی ضروری و اجتناب‌ناپذیر است. به عبارت دیگر بدون فراهم‌شدن هر سه ضلع این مثلث، دستیابی به وضعیت ایده‌آل بهداشتی و درمانی در جامعه محال می‌باشد. همچنین توجه بیش از حد به یک عامل و غفلت از عوامل دیگر نیز ما را از رسیدن به هدف اصلی و مطلوب دور نگه میدارد.

پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران، کمبود پزشک و نیروهای بهداشتی درمانی از یک طرف و افزایش سریع رشد جمعیت کشور از طرف دیگر مسئولین امر را واداشت تا با افزایش تعداد دانشجویان پزشکی و تأسیس دانشکده‌های جدید پزشکی سعی در تأمین نیروهای مورد نیاز بنمایند. تربیت نیروهای متخصص متناسب با نیازها و رشد جمعیت جامعه یک سیاست صحیح و منطقی می‌باشد اما متأسفانه افراط در این زمینه و افزایش سریع و بی‌رویه دانشجویان و پزشکان فارغ‌التحصیل بدون در نظر گرفتن امکانات موجود، مشکلات

فراوان و پیچیده‌ای را در نظام بهداشتی درمانی کشور بوجود آورده و خواهد آورد. برطبق آمار رسمی وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی در سال ۷۲ میزان دانشجویان پزشکی و پزشکان فارغ‌التحصیل نسبت به سال ۶۲ بیش از ۶ برابر شده است و این در حالی است که طی این مدت میزان تخت‌های بیمارستانی کمتر از دو برابر افزایش داشته است و این خود بیانگر عدم تناسب بین تعداد پزشک و امکانات فعالیت پزشکی می‌باشد که بی‌شک پیامدهای ناگوار اجتماعی و روانی را هم برای سیستم بهداشتی درمانی کشور هم برای جامعه پزشکی بخصوص پزشکان جوان و تازه فارغ‌التحصیل را به دنبال دارد.

□ **کشور هندوستان علیرغم تربیت بیش از ۱۲ هزار پزشک در سال هنوز از سطح بهداشتی درمانی پایینی برخوردار است.**

سیاست افزایش بی‌رویه تعداد پزشکان اگر جهت ارتقاء سطح بهداشتی درمانی جامعه دنبال می‌شود بی‌شک مؤثر واقع نخواهد شد، چرا که پزشک تنها بخشی از سیستم بهداشتی درمانی است و همانگونه که قبلاً عنوان شد عوامل مهم و مؤثر دیگری نیز در همین امر دخیل‌اند که حداقل باید به موازات افزایش تعداد پزشکان، عوامل مزبور نیز مهیا باشند. شاهد

عینی براین مدعا کشور هندوستان است که علیرغم تربیت بیش از ۱۲ هزار پزشک در سال هنوز از سطح بهداشتی درمانی پایینی برخوردار است. چنانچه خدای ناخواسته این افزایش بی‌رویه بمنظور کم اعتبار کردن و به عبارت ساده‌تر از رونق انداختن حرفه پزشکی دنبال می‌شود باز هم یک اشتباه فاحش خواهد بود. چرا که یکی از اصول درمانی بیماریها حسن اعتماد و احترام بین بیمار و پزشک می‌باشد. به علاوه توجه به این نکته مهم ضروری است که پزشک نیز همانند قاضی باید هم از نظر اجتماعی و هم اقتصادی تأمین باشد تا بتوان از او انتظار طبابت سالم و منطبق با علم روز داشت. بی‌شک پزشکی که عمری را در راه علم‌آموزی صرف نموده و شیرین‌ترین دوران جوانی زندگی‌اش را صرف مطالعه و آموختن علم پزشکی و خدمت شبانه‌روزی به بیماران نموده است مانند هر انسان دیگری انتظار دارد پس از سالها تلاش و زحمت به موقعیت مطلوبی از نظر اجتماعی، رفاهی و اقتصادی متناسب با میزان تلاشها و زحماتش دست یابد. اگر چنانچه نه تنها این انتظار به حق او برآورده نشود، بلکه برای گذران روزمره زندگی خود و خانواده‌اش نیز دچار سختی و مشکل باشد، نمی‌توان از او انتظار طبابتی سالم و منطبق با علم روز را داشت حتی اگر سوگندنامه بقراط را نیز امضاء کرده باشد!

متأسفانه این خطری است که حال و آینده

جامعه پزشکی و وضعیت بهداشتی و درمانی ما را تهدید میکند و یکی از مهمترین علل آن نیز همین افزایش بی‌رویه تعداد پزشکان فارغ‌التحصیل و ایجاد رقابت شدید شغلی بین پزشکان میباشد. رقابت شغلی اگر در هر کاری مطلوب و پسندیده باشد در حرفه پزشکی و مداوای بیماران فاجعه‌آفرین و مصیبت‌بار است.

□ طبق آمار رسمی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در سال ۷۲ میزان دانشجویان پزشکی و پزشکان فارغ‌التحصیل نسبت به سال ۶۲ بیش از ۶ برابر شده است.

این در حالی است که متأسفانه مجلس شورای اسلامی چندی پیش با عدم توجه کافی به این مسائل و نادیده گرفتن شرایط موجود جامعه پزشکی با طرح کاهش تعداد دانشجویان پزشکی مخالفت کرد که بی‌شک این خود باعث تشدید مشکلات موجود در آینده خواهد شد.

این واقعیت تلخ در جامعه امروزی ما وجود دارد که به دلیل شرایط خاص، درصد قابل توجهی از نیروهای تحصیل کرده و متخصص جامعه به مشاغلی بدور از زمینه‌های تخصصی خودشان که البته احتمالاً از نظر اقتصادی بازده بیشتری دارد رو می‌آورند و یا اینکه به امید شرایط کار مناسب‌تر جلائی وطن نموده و در کشورهای بیگانه مشغول به کار

می‌شوند و یا اینکه نهایتاً بع دلیل برآورده نشدن انتظاراتشان و مشکلات شدید اقتصادی اجتماعی دچار ناامیدی و افسردگی و لذا کاهش بازده کاری می‌شوند. متأسفانه این مسئله در مورد پزشکان نیز صادق است و این امر جدای از تبعات اجتماعی آن، برای کشوری که هزینه‌های هنگفتی صرف تربیت نیروهای متخصص‌اش میکند فاجعه‌آمیز است.

به هیچ وجه این توقع وجود ندارد که یک پزشک جوان به فاصله کمی بعد از فارغ‌التحصیلی به تمامی امکانات رفاهی و خواسته‌های اقتصادی اجتماعی‌اش دست یابد. اما این حق را دارد که به تناسب زحمات چندین ساله‌اش و مسئولیت سنگینی که از نظر شغلی دارد از حداقل امکانات زندگی در حد معمول برخوردار بوده و لااقل در گذران زندگی روزمره‌اش با مشکلات مهمی روبرو نباشد. گرچه شاید در هر شهر معدود پزشک‌انی وجود داشته باشند که به دلیل سابقه کاری زیاد و یا دلایل خاص دیگر در نظر عموم از وضعیت بسیار مطلوبی برخوردار باشند اما باید توجه داشت که این مسئله در مورد اکثریت پزشکان صادق نیست و بطور کلی در حال حاضر پزشکان چه عمومی و چه متخصص با مشکلات فراوانی در زمینه حقوق، درآمد و مسائل اقتصادی روبرو هستند.

همانگونه که در مقدمه نیز ذکر شد این مقاله صرفاً یک مقاله صنفی و در واقع یک

دفاعیه و یا درد دل از طرف جامعه پزشکی بمنظور توجه بیشتر مسئولین امر به مسائل و مشکلات این قشر شریف و زحمتکش است که در واقع از مهمترین سرمایه‌های انسانی این مرز و بوم هستند.

□ کشور هندوستان علی‌رغم تربیت بیش از ۱۲ هزار پزشک در سال هنوز از سطح بهداشتی درمانی پائینی برخوردار است.

این انتظار وجود دارد که مسئولین محترم نظام مقدس جمهوری اسلامی چه در مجلس شورای اسلامی و چه در وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی با بازنگری و واقع‌بینی بیشتری مسائل و مشکلات جامعه بهداشتی درمانی کشور نمی‌باشد، مورد توجه قرار داده و ضمن جلوگیری از افزایش بی‌رویه تعداد دانشجویان و پزشکان، زمینه‌های فعالیت سالم و خدمات بهداشتی درمانی را برای عموم پزشکان فراهم آورند. بی‌شک در یک وضعیت مطلوب از نظر اقتصادی اجتماعی و رفاهی یک پزشک نه تنها بازده کاری بالاتر خواهد داشت بلکه با ایجاد فرصت کافی جهت مطالعه و پژوهش میتواند همگام با علم روز پیش رفته و نهایتاً باعث افزایش روزافزون کیفیت خدمات بهداشتی درمانی جامعه گردد.